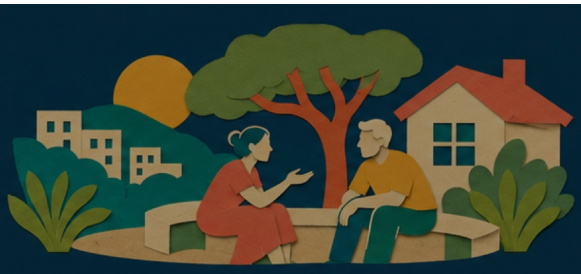
Bu sayıda...

Ottawa Bildirgesi'nin Kırkıncı Yılında

Değerli okuyucularımız,

1986 yılında kabul edilen Ottawa Bildirgesi, sağlığın geliştirilmesine ilişkin yaklaşımda önemli bir dönüm noktasıydı. Sağlığı yalnızca sağlık hizmetleri ve bireysel davranışlarla sınırlamayan; yaşam koşullarını, kamusal politikaları ve toplumsal katılımı öne çıkaran bu çerçeve, kırk yıl sonra da geçerliliğini koruyor. Ancak geçen süre, Bildirge'nin ilkelerinin ne ölçüde uygulamaya geçirilebildiğini ve hangi alanlarda yetersiz kalındığını değerlendirmeyi de gerektiriyor.

Bugün sağlık alanında bilgi ve teknoloji olanakları geçmişe göre çok daha gelişmiş durumda. Buna karşın sağlık eşitsizlikleri sürüyor; gelir dağılımı, çalışma ve barınma koşulları, çevresel sorunlar ve kamusal hizmetlere erişim sağlık üzerinde belirleyici olmaya devam ediyor. İklim krizi ve sağlık alanındaki ticarileşme eğilimleri de bu tabloyu ağırlaştırıyor. Bu koşullarda sağlığın geliştirilmesini yalnızca bireylerin daha sağlıklı seçimler yapmasına indirgemek yeterli değil. Toplumsal koşulları iyileştirmeye yönelik kamusal sorumluluğun yeniden ele alınması gerekiyor.

SoSa'nın bu sayısında Ottawa Bildirgesi'nin kırkıncı yılına özel bir dosya ayırdık. Amacımız, Bildirge'nin tarihsel önemini hatırlatmanın yanı sıra sağlığın geliştirilmesi yaklaşımının bugünkü olanaklarını ve sınırlarını eleştirel biçimde tartışmak. Bu nedenle dosyanın odağında, ilkelerin güncelliği kadar uygulama koşulları ve toplumsal karşılıkları da bulunuyor. Dosyada yer alan yazılar ve söyleşi, özel dosya sunuşunda ayrıntılı biçimde tanıtılıyor.

Bu tartışma SoSa'nın yayın yaklaşımıyla da doğrudan ilişkili. Sağlık sorunlarını anlamak için epidemiyolojik bulguların yanı sıra tarihsel, ekonomik, siyasal ve kültürel bağlamı dikkate almak gerektiğini düşünüyoruz. Sağlığın sosyal belirleyicileri, hak temelli politikalar ve toplumsal eşitsizlikler, farklı disiplinlerin birlikte ele alması gereken konular. Ottawa'nın kırkıncı yılı bu ilişkiyi yeniden tartışmak için uygun bir zemin sunuyor.

Bu özel dosyanın düşünsel çerçevesinin kurulmasında ve hayata geçirilmesinde, dosya editörümüz Prof. Dr. Işıl Ergin'in belirleyici bir emeği var. Işıl Ergin, sağlığın sosyal belirleyicileri, sağlık eşitsizlikleri, beslenme politikaları ve sağlığın geliştirilmesi üzerine yıllara yayılan akademik çalışmalarını, yerel yönetimlerle ve toplumla yürüttüğü saha deneyimiyle birleştiren bir halk sağlığı bilim insanı. Onun için Ottawa Bildirgesi, yalnızca geçmişte kalmış bir politika metni değil; bugünün eşitsizliklerini, kamusal sorumluluğu

ve toplumsal katılımın sınırlarını sorgulamak için canlı bir tartışma zemini. Bu yaklaşım, dosyanın bir anma çalışmasının ötesine geçerek eleştirel bir yeniden okumaya dönüşmesine yön verdi. Farklı disiplinlerden yazarları ortak sorular etrafında buluşturması, tartışmanın ufkunu genişletmesi ve metinlerin olgunlaşmasına gösterdiği özen için kendisine içtenlikle teşekkür ediyoruz. Işıl Ergin'in kaleme aldığı sunuş, okuru bu tartışmanın farklı katmanlarıyla buluşturuyor.

Bu sayıda özel dosyanın yanı sıra edebiyat ve fotoğraf alanlarından iki yazıya da yer veriyoruz. Bülent Kılıç, Pascal Mercier'in Lizbon'a Gece Treni romanını ve sinema uyarlamasını hekimlik etiği, siyasal koşullar ve sağlığın sosyal belirleyicileri açısından değerlendiriyor. Aylin Leblebici Öztürk ise Walt Whitman'ın şiiri ile Duane Michals'ın fotoğraf çalışmaları arasındaki ilişkiyi ele alıyor. Bu yazılar, SoSa'nın sağlık ve sosyal bilimler kadar sanat ve kültür alanındaki tartışmalara da yer verme yaklaşımının bir parçası.

Sayımızın kapak fotoğrafı A. Öner Kurt'a ait. SoSa'nın görsel tasarımında önemli ve süreklilik taşıyan bir emek veren Salih Keskin'e ayrıca teşekkür etmek istiyoruz. Salih, her sayıda görsellerin hazırlanması ve düzenlenmesinden sayfa tasarımına, metinlerle görsellerin uyumunun kurulmasından derginin bütünlüklü bir görsel kimlik kazanmasına kadar geniş bir alanda çalışıyor. Derginin okunabilirliğine ve yayın niteliğine yaptığı katkıyı özellikle belirtmek isteriz.

Ottawa Bildirgesi'nin kırkıncı yılı, sağlık politikalarının yalnızca hedefleri üzerinden değil, uygulamadaki sonuçları ve eşitsizlikler üzerindeki etkileri açısından da değerlendirilmesi gerektiğini hatırlatıyor. Bu özel dosyanın, sağlığın geliştirilmesi konusunda eleştirel düşünceye ve yeni tartışmalara katkı sağlamasını umuyoruz.

Başta özel dosya editörümüz Işıl Ergin olmak üzere, yazılarıyla katkı sunan tüm yazarlarımıza, hakemlerimize ve yayın ekibimize teşekkür ediyoruz.

Keyifli okumalar.

Editörler

